

livých českých a moravských krajov, množstvo výstav ku každému vydaniu novej publikácie, ako aj stále aktualizovaná webová stránka. Je paradoxné, že o slovenské slávne a mnohé aj pamiatkovo chránené vily sa musela začať zaujímať práve česká agentúra. V úvodných slovách knihy zaznievajúca pochybnosť, či vôbec na Slovensku je dostatočné množstvo kvalitných a slávnych publikovania hodných vil, hneď po prečítaní knihy a spoznaní množstva významných realizácií aj laickému čitateľovi poskytuje skutočný obraz bohatej slovenskej scény vil.

Vydanie a krst knihy bolo sprevádzané výstavným podujatím s expozíciou 64 v knihe predstavených vil a rodinných sídel. Výstava bude puťovať po ďalších mestách Slovenska.

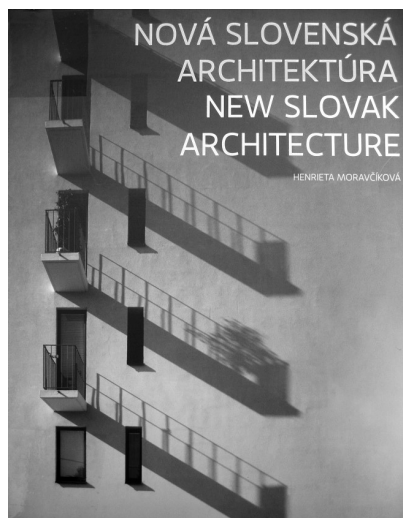
Na autorskej príprave sa podieľali: Matúš Dulla (ed.), Tomáš Bujna, Zoja Droppová, Ivan Jamnický, Alexandra Klimeková, Janka Kramáriková, Ján Krcho, Igor Krpelán, Klára Kubičková, Zuzana Labudová, Dušan Mellner, Jana Minaroviech, Martin Molnár, Henrieta Moravčíková, Ľubomír Mrňa, Jana Pohaničová, Adriana Priatková, Maroš Semančík, Vladimír Šlapeta, fotografie Ľubo Stacho.

Projekt vznikol v roku 2010 v spolupráci a s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a Medzinárodného Višegrádského fondu a v spolupráci a s podporou Bratislavského samosprávneho kraja, hlavného mesta Bratislava, miest Bardejov, Košice, Liptovský Mikuláš, Vysoké Tatry a Žilina.

Partnermi boli: Ateliér architektúry Prof. Ján Bahna, Baunit, spol. s.r.o., Slovenská republika; DaM, spol. s.r.o., Fakulta architektúry ČVUT, FORZET spol. s.r.o., SLOVENSKÝ DOM a.s., Spolok architektov Slovenska, Veľvyslanectvo Ruskej federácie na Slovensku, Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Prahe.

autorka je odbornou asistentkou na ÚAOOB FA STU v Bratislave

H. Moravčíková: Nová slovenská architektúra 2000-2010 Mária Topolčanská

This time Henrieta Moravčíková is narrowing down her focus on Slovak architecture within the span of a single decade, between 2000 and 2010. It brings a much needed reawakening of the missing interest in self-reflection and critical analysis of architectural practice, an environment with otherwise limited potential for natural selection of quality (with scarce open competitions and periodicals fostering independent architectural critique).

The current decade is being traced through 101 works. Given the standard of architectural practice in Slovakia, the framework of this project is quite courageous. For example, a similar publication covering 15 years titled Czech Austerity 1989-2004 (2004) by Rostislav Švácha has been built upon 50 works only. The message is, however, clear – there is Slovak architecture of the past ten years with

capacity to measure up to Europe's best contemporary works. But not to lose the sharp distinction of the best of it in translation, the listed number of works could have been shorter.

Fenoménom akejkoľvek malej architektonickej scény akou je tá slovenská je, že už existencia a vydanie takéhoto výberu je veľkou udalosťou. Je nutnou resuscitáciou chýbajúceho záujmu o sebareflexiu, kritiku architektonickej produkcie, ktorá u nás nemá mnoho iných príležitostí na prirodzenú selekciu kvality (má stále menej otvorených súťaží, či časopisov pestujúcich nezávislú architektonickú kritiku).

Dlhoročná šéfredaktorka časopisu ARCH, spoluautorka kľúčovej knihy *Architektúra na Slovensku v 20. storočí* (2002), editorka knihy *Architektúra na Slovensku – stručné dejiny* (2006) pokrýva tentoraz aktuálne desaťročie architektúry na Slovensku výberom 101 diel.

Konštrukcia takéhoto plne bilingválneho slovensko-anglického výberu je vzhľadom na štandard architektonickej produkcie na Slovensku prekvapivá. Podobne odvážny projekt z českej produkcie (tiež vybavený na export plnou anglickou verziou) *Czech Austerity 1989-2004* (2004) Rostislav Švácha skonštruoval prísnejšie len na 50 dielach pritom za obdobie až 15 rokov.

Rámec pohľadu je pre pohľad zvnútra našej scény nastavený veľmi veľkoryso tak, aby zachytil aj tie najmenšie záchvevy výnimočnosti v lokálnej produkcii – autorka poskytla "zoom in" na mnohé charakteristické situácie a javy, v ktorých sa dnes architektúra na Slovensku štandardne ocitá. Nevyhnutne tak ich pomenovaním silne necháva tak potrebnú správu dovnútra lokálnej scény o jej stave v spoločnosti.

Sebavedomiu mnohých architektov určite pomohlo, že autorka svoju štúdiu neilustruje svojim výberom desiatich, dvadsiatich najlepších diel za desaťročné obdobie ale posielala do sveta správu o celej stovke stavieb. Tie rozdeľuje do šiestich "situácií". Niektoré nazýva "geograficky" – bývanie v meste, v krajine, na vidieku, iné "typologicky" – kultúra, vzdelanie a religia; výroba a správa alebo "procesne" – prestavba a obnova.

Výber autorov najlepších realizácií dokonca za 10 rokov dosahuje počet okolo 150. Prístup autorky k miestnym architektom býva pritom často vnímaný ako prísne eliminačný. Touto knihou naopak potvrdzuje veľkú otvorenosť voči mnohým dielam autorov, ktorých pomenúva, situuje na mape Slovenska a tak včleňuje do elity architektonickej scény. Kniha *Nová slovenská architektúra 2000-2010* je teda z pohľadu zvnútra veľmi motivačná. Pohľadu zvonku by užší subjektívny výber pomohol zaostriť pozornosť na tie najlepšie diela našej scény a vyzestilovať hlavné atribúty jej novej, „aktuálnosti“.

101 bolo možno dalmatíncov, ale výnimočne dobrej a v niečom novej architektúry, ktorá je merateľná s dielami súčasnej architektúry publikovanými v podobných národných výberoch v Európe, je na Slovensku za posledných 10 rokov možno päť až desaťkrát menej.

autorka pôsobí ako vedecká pracovníčka na ÚSTARCH SAV a ako odborná asistentka na ÚAOOB FA STU v Bratislave